

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhân** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 27.05.2025

Zeynep ODUNCU KUTEVİ

Batman Milletvekili

Seçim bölgem Batman, Türkiye'nin en genç nüfusa sahip kentlerinden biri olmasına karşın, uzun yıllardır süregelen yapısal işsizlik, kayıt dışı istihdam, mevsimlik tarım işçiliği, kadın emeğinin görünmezliği ve güvencesiz çalışma koşulları nedeniyle derin bir emek ve ekonomik adalet krizinin merkezinde yer almaktadır. Bu kriz, sadece ekonomik göstergelerle sınırlı kalmamakta; bölgesel eşitsizlikleri, sınıfsal uçurumları ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılıkları da içinde barındırmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre Batman, Türkiye genelinde işsizlik oranının en yüksek olduğu illerden biridir. Genç işsizlik oranı %30'lara yaklaşmakta, özellikle 18-29 yaş arası kadınlarda bu oran çok daha vahim düzeylerde seyretmektedir. Kente dair istihdam politikalarının yetersizliği, sanayi altyapısının zayıflığı ve üretim temelli ekonomik modelin geliştirilmemiş olması nedeniyle, eğitilmiş gençler başka illere göç etmekte; kentte kalan gençler ise büyük oranda kayıt dışı, düşük ücretli ve güvencesiz işlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu tablo, Batman'ın emek gücünün sistematik olarak değersizleştirildiğini ve toplumsal dışlanmayla karşı karşıya bırakıldığını göstermektedir.

Batman'dan her yıl on binlerce kişi, mevsimlik tarım işçisi olarak başta Adana, Mersin, Aydın, Ordu, Sakarya ve Düzce gibi illere gitmekte; son derece ağır ve insani olmayan koşullarda, sosyal güvenlikten yoksun şekilde çalışmaktadır. Bu emekçilerin önemli bir kısmı kadınlar ve çocuklardır. Kadın emeği bu bağlamda çifte sömürüye maruz kalmakta; hem toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılıkla hem de sınıfsal güvencesizlikle karşı karşıya kalmaktadır. Mevsimlik tarım işçiliği, adeta görünmeyen bir iç göç ve görünmeyen bir emek sömürüsü alanı haline gelmiştir. Barınma, sağlık, hijyen ve çocukların eğitimi gibi temel haklara erişim hâlâ ciddi bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Batman Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) çalışan emekçilerin büyük bir bölümü asgari ücretin dahi altında maaşlarla, uzun mesai saatleriyle ve iş güvencesinden yoksun biçimde çalışmaktadır. Sendikal örgütlenmenin önündeki engeller, iş yerlerindeki baskı ortamı ve işten çıkarma tehditleri, işçilerin toplu hak taleplerini dile getirmesini imkânsız hale getirmektedir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanında yaşanan ihmaller, ölümcül iş kazalarına ve kalıcı sakatlıklara yol açarken, kamu denetiminin zayıflığı bu ihmalleri görünmez kılmaktadır.

Kadın emeği, hem istihdam hem de ücretlendirme açısından ciddi oranda değersizleştirilmektedir. Batman'da kadınların iş gücüne katılım oranı Türkiye ortalamasının oldukça altındadır. Kadınların çoğunluğu güvencesiz ev içi işlerde, mevsimlik tarımda ya da kayıt dışı alanlarda çalışmaktadır. Bakanlığın kadın istihdamını teşvik eden özel bir politik perspektife sahip olmaması, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini daha da pekiştirmektedir.

Tüm bu gerçeklikler, Batman'ın emek gücünün sistematik olarak sömürüldüğünü ve sosyal adaletsizliğin derinleştiğini göstermektedir. Kentin karşı karşıya olduğu bu emek krizine yönelik sadece istatistiksel değil, sınıfsal ve hak temelli politikalarla yaklaşmak gereklidir. Türkiye'deki bölgesel kalkınma politikalarının eşitsizliği, Kürtlerin yoğun yaşadığı kentlere yönelik ekonomik dışlayıcılık ve yatırım eksikliği ile birleşince Batman gibi kentler yapısal bir yoksunluk döngüsüne hapsedilmektedir.

1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü vesilesiyle, Batman'daki emekçilerin yaşadığı bu çok boyutlu sorunların Meclis gündemine taşınması, bu sorunların çözümüne yönelik kamu politikalarının geliştirilmesi ve emeğin hak ettiği saygınlığın iade edilmesi bir siyasal sorumluluk olduğu kadar bir toplumsal vicdan çağrısıdır.

Bu bağlamda,

- 1- TÜİK ve İŞKUR verilerine göre Batman ilinde 2025 yılı itibarıyla genel işsizlik oranı, genç işsizlik oranı ve kadın işsizlik oranı nedir? Bu oranlar Türkiye ortalamasıyla karşılaştırıldığında nasıl bir tablo ortaya çıkmaktadır?
- 2- Batman ilinde 2020-2025 yılları arasında İŞKUR'a başvuran işsiz yurttaşların sayısı nedir? Bunların yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyine göre dağılımı nasıldır?
- 3- Batman Organize Sanayi Bölgesi'nde (OSB) faaliyet gösteren işletmelerde çalışan işçilerin yüzde kaçını kayıtlıdır? Bu işyerlerinde sendikalı işçi oranı nedir? Son üç yılda sendikal faaliyet yürüttüğü gerekçesiyle işten çıkarılan işçi sayısı kaçtır?
- 4- Batman OSB ve çevresinde çalışan emekçilerin ortalama ücret düzeyi nedir? Bakanlığınız bu ücretlerin yaşam maliyetine uygun olup olmadığını denetlemekte midir?
- 5- Batman ilinden her yıl başka illere mevsimlik tarım işçisi olarak giden kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin yaş, cinsiyet, hane büyüklüğü ve gidilen bölgelere göre dağılımı nedir?
- 6- Mevsimlik işçilerin sosyal güvenceden yararlanma oranı nedir? Mevsimlik işçiler için özel bir sosyal güvenlik sistemi veya sigorta modeli geliştirilmesi yönünde Bakanlığınızın çalışmaları var mıdır?
- 7- Mevsimlik tarım işçilerinin barınma, hijyen, temiz içme suyu, sağlık ve çocuklarının eğitime erişimi gibi temel haklara dair yaşadığı sorunların çözümüne ilişkin yürütülen herhangi bir saha araştırması veya eylem planı mevcut mudur?
- 8- Mevsimlik tarım işçileriyle ilgili Bakanlığınızın son beş yılda gerçekleştirdiği herhangi bir saha çalışması, denetim veya sosyal destek programı olmuş mudur? Varsa sonuçları nelerdir?

- 9- Batman'da kayıt dışı istihdam oranı nedir? Kayıt dışılıkla mücadele amacıyla son üç yılda kaç iş yerine denetim yapılmıştır? Bu denetimler sonucunda tespit edilen usulsüzlük sayısı ve uygulanan idari yaptırımlar nelerdir?
- 10- 2021-2025 yılları arasında Batman ilinde iş kazası geçiren işçi sayısı kaçtır? Bu kazalardan kaç tanesi ölümle, kaç kalıcı sakatlıkla sonuçlanmıştır? İş kazaları ile ilgili açılan soruşturmalara ve davaların sayısı nedir? Bu kazaların ne kadarı işveren ihmali kaynaklıdır?
- 11- Batman'da kadınların iş gücüne katılım oranı nedir? Kadınların ağırlıklı olarak çalıştığı sektörler hangileridir? Bakanlığınızın kadın istihdamını teşvik etmek üzere Batman iline özgü geliştirdiği projeler, teşvikler ya da destek mekanizmaları nelerdir?
- 12- Kadın emeğinin görünür kılınması, kayıt altına alınması ve güvenceli hale getirilmesi için özellikle tarım, ev içi bakım ve gündelikçi hizmetlerinde çalışan kadınlara yönelik herhangi bir sosyal politika geliştirilmekte midir?
- 13- Batman'daki işsizlik sorununun azaltılması ve yerel istihdamın artırılması amacıyla son beş yılda yürütülen istihdam destek programları nelerdir? Bu programlardan kaç kişi yararlanmıştır?
- 14- Çocuk işçiliğiyle mücadele kapsamında Batman'da yapılan denetimlerde kaç çocuk işçi tespit edilmiştir? Bu çocuklar hangi sektörlerde çalışmaktadır ve bu durumun önlenmesine ilişkin hangi adımlar atılmıştır?
- 15- Bakanlığınız, Batman'daki genç işsizliğine özel çözüm geliştirmek adına mesleki eğitim, teşvik veya yerel sanayi yatırımı gibi başlıklarda yerel aktörlerle (belediyeler, STK'lar, sendikalar) işbirliği yürütmekte midir?
- 16- Batman'da, yapısal ekonomik dışlanmaya karşı pozitif ayrımcı bir kalkınma planı hazırlanması yönünde Bakanlığınızın bir stratejisi var mıdır?